

ROBERT BRIFFAULT: Dny tápání

Z anglické předlohy " Europa, the days of ignorance" přeložil a doslov napsal Vladimír Procházka. Druhé vydání vydalo nakladatelství Sfinx, Bohumil Janda, spol. s r. o. v Praze jako 6. svazek edice Palma, řada ii. Druhé vydání vyšlo v nákladu 8.000 výtisků v lednu roku 1948. Robert Briffault se narodil 1876 v Londýně; pochází ze staré anglo-francouzské rodiny. Briffaultovy názory je možno stručně charakterizovat jako radikální racionalismus, podložený přírodovědeckým materialismem. teprve jako téměř šedesátiletý muž napsal tento filosof a antropolog svůj první román - Europa, the days of ignorance (Europa, dni nevědomosti, 1935), který předkládáme nešemu čtenářstvu pod názvem Dny tápání. Pro své kvality stal se Briffaultův román, který je do značné míry autobiografií, ihned jedním z největších úspěchů ve světové literatuře posledních dvou let. Autor líčí v masce novináře Laurence Fostera, syna textilního továrníka ze střední Anglie, životní osudy svého přítele ze studií, Juliána Berna, od jeho dětství v Římě až k výbuchu světové války. (část doslovu ke druhému vydání).

Ředitel školy, doktor Scopefield, se tvářil hrozně vznešeně, když se mu Julián přišel představit. Vypτάval se ho na dosavadní studia a jeho začervenalá očička pohrdavě pomrkvávala, zatím co si tlustými chlupatými prsty pohrával s velkým křížem na vestě. Při každém Juliánově slovu oči i prsty jakoby říkaly: Bože, bože, tohle je úplně beznadějně!

" Dobrá! tedy vy jste v cizině chodil jen do nižší přípravné školy? " řekl, když mu Julián pověděl o škole doktora Northa. " Budete musit napnout všechny síly, abyste dohonil, co jste zameškal. Vynasnažíme se, abychom vás trochu popohnali." Po této rozmluvě měl Julián dojem, že je velmi zanedbaný. Přes to ho zařadili do vyššího oddělení a v klasických jazycích ho přeložili za dva dny mezi pokročilé... ..Jen jednou se doopravdy rozzlobil. Připevnil si několika napínáčky na svou poličku olejovou skizzu vévodkyně Frýdlantské, kterou mu daroval pan Martin. Hoši se ho ptali, je-li to matčin obraz.

Řekl, že ne, a hoši prohlásili, že je to tedy jeho milenka. Jednoho dne přimaloval někdo tváři na obrázku inkoustem kníry a kozí bradku. Když to Julián uviděl, zuřil. Měl podezření na Tonkse. Fitness, který s nim bydlil v jednom pokoji, prohlásil na dotazy, že není žádný špehoun. Julián však na něm poznal, že ví dobře, že to udělal Tonks.

Julián seběhl do studovny a obořil se, hoře vztekem, na Tonkse. Tonks se nejprve smál a prohodil něco o tom, že má Julián vousatou holku. Když viděl, jak je Julián rozvztekl, polekal se. Julián mu dal pěstí do nosu, až mu vyhrkla krev. Začali se prát. Ačkoliv byl Tonks větší, Julián byl tak rozzuřen, že dostal vrch a povalil ho na podlahu. Okolo se kupili v kruhu spolužáci. Harry Foster je pak od sebe odtrhl. Julián i Tonks s ním musili nahoru do knihovny.

" Kdo začal tu rvačku?" vyslychal Drayton, který byl správcem domu.

" Já," řekl Julián.

Ale Drayton jako by neslyšel. Jen se na Juliána usmál a pohlédl na Tonkse. Šel Tonks do Juliánova pokoje a přimaloval kníry na obraz?

" Ano," přiznal se Tonks.

" Deset ran rákoskou," rozhodl Drayton.

" Ale já jsem začal," zvolal Julián, " dal jsem Tonksovi pěstí do nosu." Drayton a ostatní hoši si toho opět nevšimli. Tonks šel pro rákosku, která ležela na křbové římse.

" Připrav se, Tonksi!" poručil Drayton.

Tonks si klekl na židli a chytil se rukama lenochu. Drayton se rozehnal rákoskou, která dopadla s ostrým švihnutím na Tonksův zadek. Pak druhý švih, třetí a další. Tonks se svíjel, ale ani nedutal. Julián na to hleděl v úžasu, ztrnulý hrůzou. Nejraději by se byl pustil sám do Draytona. Ti suroví divoši, barbaři! Potom se Tonks Juliánovi omluvil a byl velmi skromný. Nabídl se dokonce, že pomůže Juliánovi odstranit inkoust z obrázku. Spřátelili se skorem, ačkoli si Julián Tonkse nikdy doopravdy neoblíbil.

Touto příhodou stoupl Julián ve vážnosti školy nesmírně....

Následná scéna se odehrává ve stejném italském městě, kam přijede na návštěvu ruský kníže Něvidov na jeden celý rok i se svým doprovodem a rodinou. Je ještě před světovou válkou a ruská šlechta je ve světě vážená. Jeho návštěvy si ve městě společensky velice považují, takže je v lázeňském podniku Nettuno pozván i ke stolu továrníka Berna s jeho manželkou a také synem Juliánem. Kníže Něvidov vypráví svým starým dobrým známým o důvodech, proč se rozhodl kromě jiného na čas opustit Rusko:

" Nevěřil byste mi, pane Berne, jaké jsem měl nepříjemnosti. Sedláci mi chtěli zapálit zámek nad hlavou."

Kníže Něvidov se o tom dále nešířil. Julián se podrobnosti dověděl později. Na panství knížete Něvidova vyhořela vesnice, což se v Rusku stává dosti často. Jakmile jednou chytne od komína střecha některé " izby", lehne požárem celá vesnice. Sedláci tedy prosili o dovození pokácet pár stromů, neboť potřebovali dřevo na stavbu nových chalup. Kníže podle zvyku postoupil věc správci. Ten prohlásil, že nemůže v této chvíli přidělit sedlákům ani kousek dřeva, protože paství právě sjednalo se státem smlouvu o velké dodávce pražců. Sedláci, kteří se o trzích v Kursku setkávali se všelijakými lidmi - židy, Poláky, továrními dělníky, - byli nasáklí buřičskými myšlenkami. Jednou večer jich přitáhlo asi dvacet k zámku a zažehli smolnicemi pobočná stavení. Pak se jim podařilo podpálit jedno křídlo samého zámku. Byla to vzrušující noc. Správce a služebnictvo byli obklíčeni a bránili se palbou z loveckých pušek. Dva sedláci byli zabiti, dva těžce raněni. Ostatní utekli.

Ráno přišli četníci a zahájili vyšetřování. Zjistili, že vzpouru podnítl mladý muž, jménem Kost'a Čevarek. Kost'a se nedávno ženil a mezi svatebními hosty byli kníže a jeho neteře, které se s ním krátce předtím vrátily na panství a přály si spatřit maloruskou selskou svatbu. Velmi se jim líbila malebná podívaná, pestré kroje a tance. Nevěsta měla skvostně vyšivanou " rubašku", která ji sahala až přes sukni, a na hlavě " kokošnik" z brokátové krajky přes pestrý šátek, v němž měla zavinuty vlasy jako jeptiška pod závojem. Podle starého ruského zvyku nevěsta i ženich poklekli třikrát před knížetem. Kost'a byl však stoupencem socialistických nauk, o nichž se doslychal od revolučních agitátorů v Kursku, kteří tam dělali propagandu brožurami a letáky. Na neštěstí se v té době stalo, že jeho sestru, velmi hezkou dívku, svedl správceův syn.

Kost'u Čevarka tedy chytili a přivedli na zámek a s ním jeho ženu a sestru. Kost'a rozhodně odepřel prozradit ostatní vinníky. Kozáci ho svlékli, přivázali ho za ruce k trámu a začali ho mrskat. Sám kníže, jenž byl exekuci přítomen, se snažil ho přimět, aby udal své spoluvinníky.

Ale Kost'a pod bičem ani nehlesl. Potom přivedli do sklepa, kde se to dalo, jeho ženu a sestru - obě hezké, statné mladice. Řekli Kost'ovi, že budou obě mladé ženy také zmrskány, neprozradí -li své spřežence. Kost'a se svíjel v poutech a kolísal. " Nic jim neříkej, Kost'o !" vykřikla sestra. Kost'a tedy mlčel. Kozáci pak svlékli obě ženy do naha a přivázali je za ruce k trámů na stropě. Dva muži mrskali nahajkami chvějící se těla řvoucích žen. Na kone Kost'a zavolal, aby přestali, že řekne vše. Všichni muži, kteří se zúčastnili útoku na zámek, dostali každý sto ran bičem. Kozáci potom obklíčili v troskách vesnice ostatní sedláky a donutili je, aby zarazili do země šest velkých kůlů. Pak byli muži po řadě, vždy šest najednou, přivázáni ke kůlům a dostali po dvaceti ranách bičem na holé tělo. Po mužích došlo také na ženy, staré i mladé. Kozáci je přivázali ke kůlům, zdvihli jim sukně přes hlavu a pochodovali mezi těmito dvěma řadami zadků, dokud nedostala každá svých dvacet ran.

Kníže podotkl stručně k tomuto způsobu trestání sedláků: " To je jediný důvod, kterému ti chlapi rozumějí," pravil, " a jsou tomu ostatně zvyklí. Je jim to mnohem milejší než dlouhé žvanění u soudu. Naši sedláci nenávidí advokáty a ty nemožné soudní průtahy - u nás v Rusku tomu říkáme " volokita" - a jsou docela rádi, když se s nimi nakládá po starém dobrém způsobu. Byl to velký omyl od toho chudáka, starého cara Alexandra Druhého, že zavedl všechny ty své novoty a zrušil nevolnictví. A teď už se u nás vyskytují dokonce lidé, kteří mluví docela doopravdy o parlamentním zřízení pro Rusko! - o nějaké dumě! To tedy neznají ruského mužika!

Román dále pokračuje složitou zápletkou danou situací v Evropě, vznikajícím revolučním hnutím tak, že se všechny osoby, včetně Kostí Čevarka dále setkávají zejména v Itálii a při nejrůznějších společenských (sexuálních i SM) akcích diskutují o předválečném dění. Objevují se zde i postavy jako Rasputin, různá" zvrhlá" knížata. Vypravěč je především novinář....Počet stran 500...